

قوي مدیریت ترسره او همداراز په منظم ډول د ډالرو ليلامونه ترسره شول. هغه مافيايي کړۍ ټولې له منځه يوړل شوې، چې د بازار په بې ثباتۍ کې يې لاس درلود. له دې ورهاخوا د اسلامي امارت د اقتصاد محوره بهرنۍ پالیسۍ په رڼا کې افغانستان له گاونډيو، سيمې او نړۍ هېوادونو سره خپلې سوداگريزې اړيکې پراخې او نوي بازارونه يې پيدا کړل. دا اقدام په پرله پسې ډول د صادراتو د زياتوالي سبب وگرځېده. دا ښکاره ده چې افغان سوداگر د خپلو صادراتي توکو په بدل کې بهرنی اسعار په ځانگړې توگه ډالر ترلاسه کوي او په افغانیو يې بدلوي. د افغانیو د ثبات په پایله کې نه یوازې روان کال، بلکې په تېرو څه باندې کلونو کې بيبي کنټرول او د پخوا په پرتله ټيټې شوې دي. دغه کار د خلکو د ژوند پر سطحه مثبت اغېز کړی. د دې هڅو په پایله کې د افغانستان اقتصاد په پرله پسې ډول د دویم کال لپاره مثبت اقتصادي وده کړې ده. د نړيوال بانک د وروستي راپور د ارقامو له مخې، په ۲۰۲۴ کال کې د افغانستان د کورني ناخالص توليد کچه ۲,۵ سلنه وه؛ خو په ۲۰۲۵ کال کې له ۲,۵ څخه ۴,۳ سلنې ته د دې ودې لوړېدل دا څرگندوي چې د افغانستان مخ پر وده اقتصاد په یو ثابت او صعودي مسیر روان دی.

د افغانستان بانک تازه اعلان کړی، چې د روان ۱۴۰۴ لمريز کال په دلوې میاشت کې د افغانۍ ارزښت د تېر کال د همدې مودې په پرتله د ډالرو پر وړاندې ۱۳,۱ سلنه لوړ شوی. دغه بانک زیاته کړې چې د غوره مالي پالیسیو د پلي کولو له لارې توانېدلی چې د افغانۍ ارزښت د بهرنیو اسعارو په مقابل کې وساتي او د اسعارو د بازار په شدیدو بدلونونو کې یې د لوېدو مخنیوی وکړي. افغانستان بانک ډاډ ورکړی چې ټول امکانات په لاس کې لري او که اړتیا وي، د افغانیو د ثبات د ساتنې لپاره به یې وکاروي. له شک پرته د تېرو څلورو کلونو پرمهال افغانۍ په پرله پسې ډول خپل ارزښت د بهرنیو اسعارو په ځانگړي ډول د ډالر پر وړاندې ساتلی او د دې اساسي دلیل د افغانستان بانک له لوري د معقولو پولي سیاستونو تعقیب او تطبیق دی. دغه بانک واک ته د اسلامي امارت د رسېدو له لومړیو وختونو په ټول هېواد کې په راکړه ورکړه کې د بهرنیو اسعارو پر کارولو بندیز اعلان کړ او له ټولو ملي سوداگرو، بانکونو، صرافیو او عامو هېوادوالو یې وغوښتل، چې له خپلې ملي کرنسۍ استفاده وکړي. پر دې سربېره له افغانستان څخه د بهرنیو اسعارو په ځانگړي ډول د ډالرو پر قاچاق کلک بندیز ولگول شو. د افغانۍ د ثبات لپاره د افغانستان بانک له لوري د نقدینۍ

د پانگونې بین الوزارتي کمیټه کې د لمريزې برېښنا د تولید او سوداگريز مارکېټ جوړولو پر طرحو بحث وشو

۲ صفحه

د امو سیند پر غاړه د تخریب شوې ځمکې د بېرته رغونې طرحه د تایید وړ وبلل شوه

۳مه صفحه

د کبانو روزنې د پراختیا اهمیت او اقتصادي اغېزې یې

۴مه صفحه

د اقتصادي او ټولنيزو مسايلو په برخه کې
د رياست الوزراء اقتصادي معاونيت خبري اوونيزه

سوداگريز مارکېټ جوړولو طرحه د بحث لپاره وړاندې شوه. له مفصل بحث وروسته ټاکل شوې کمېټې ته دنده وسپارل شوه، چې د کور او ښار جوړونې وزارت د نظر اخیستلو په صورت کې د يادې طرحې هراړخيزه ارزونه ترسره او راپور يې په ټاکلي وخت د پانگونې بين الوزارتي کمېټې ته وړاندې کړي.

په دې غونډه کې همداراز په فراه، دايکنډي، غور، زابل او ارزوگان ولايتونو کې د لمريزې برېښنا د توليد او په بټريو کې د برېښنا ذخيره کولو د سيستم پر طرحه هم بحث وشو. له بحث وروسته د افغانستان برېښنا شرکت ته دنده وسپارل شوه، څو د يادې طرحې وړاندې کوونکي شرکت ته له مشخصو شوو ولايتونو يوڅو ولايتونه په نښه او په دې اړه ورسره تخنيکي او هراړخيز بحثونه ترسره او خپل جامع راپور د پانگونې بين الوزارتي کمېټې ته په ټاکلي وخت وړاندې کړي.

د پانگونې بين الوزارتي کمېټه کې د لمريزې برېښنا د توليد او سوداگريز مارکېټ جوړولو پر طرحو بحث وشو

د پانگونې بين الوزارتي کمېټې نوبتي غونډه د ۱۴۰۴ لمريز کال د کب مياشتې په ۱۲مه نېټه په مرمرينه ماڼۍ کې ترسره شوه. غونډې ته د کابل ښار په لومړۍ ناحيه کې د کابل ښاروالۍ اړوند ملکيت باندې تر ځمکه لاندې د

فابريکې جوړې شي، چې په زياته اندازه باکيفيته محصولات به توليد او زرگونو هېوادوالو ته به کاري فرصتونه هم رامنځته کړي.

همدارنگه په دې غونډه کې د کابل ښار په ۱۶مه ناحيه کې د سوداگريز او استوگنيز کمپلکس جوړولو پر طرحه هم بحث وشو. له بحث وروسته کابل ښاروالۍ ته دنده وسپارل شوه، څو د ځمکې ملکيت او د ملکيت پلان معلوم کړي. که دغه ځمکه د پانگونې لپاره مساعده وه، د طرحې له وړاندې کوونکي شرکت سره دې تخنيکي بحثونه ترسره او راپور دې د پانگونې بين الوزارتي کمېټې ته وړاندې کړي.

همداراز د پانگونې بين الوزارتي کمېټې له لوري په کابل ښار کې د موټر پلورنځيو لپاره د منظمو ځايونو پر ټاکلو هم بحث وشو. کابل ښاروالۍ او د اړوندو ادارو له استازو څخه جوړې شوې کمېټې ته دنده وسپارل شوه، څو د کابل ښار په څو سيمو کې د موټر پلورنځيو لپاره مناسب ځايونه په نښه، د هغه لپاره طرحه جوړه او د پانگونې بين الوزارتي کمېټې سره يې شريکه کړي.

د امو سيند پر غاړه د تخريب شوې ځمکې د بېرته رغونې طرحه د تاييد وړ وبلل شوه

بحث لپاره وړاندې شوه، چې له هراړخيزې ارزونې وروسته په پرنسيپ کې د تاييد وړ وبلل شوه. د دې طرحې له مخې به لومړی تخريب شوې ځمکه بېرته ورغول شي او وروسته به پکې کرنيز او د مالدارۍ فارمونه او د پروسس

د پانگونې بين الوزارتي کمېټې نوبتي غونډه نن سه شنبه د روان ۱۴۰۴ لمريز کال د کب مياشتې په ۱۹مه نېټه په مرمرينه ماڼۍ کې ترسره شوه. دې غونډې ته د امو سيند پر غاړه د تخريب شوې ځمکې د بېرته رغونې طرحه د

پر دغه ترمينلونو او تيرپارکونو په ټوليز ډول دوه ميليارده او ۸۵۱ ميليون افغانۍ لگښت راځي، چې د اسلامي امارت لسه پراختيايي بوديجې ورکول کېږي. د دې پروژو تطبيقي چارې د افغان مسلکي انجنيرانو تر تخنيکي څارنې لاندې روانې دي، چې ملي ساختماني معيارونه او منل شوي نړيوال نورمونه پکې رعايت کېږي او شاوخوا لس زره هېوادوال پکې پر کار مصروف دي.

په دغو ترمينلونو کې د مسافرو لپاره مجهزې انتظارخونې، جوماتونه او د اوداسه ځايونه، اداري تعميرونه، د وسايطو د تم کېدو لپاره پراخ منظم پارکينگونه، د اوبو رسولو او برېښنا سيستمونه، د تخليپ او بارگيرۍ ځانگړې ساحې او نور اړين ترانسپورتي سهولتونه په پام کې نيول شوي.

د دې ترمينلونو د چارو په بشپړېدو سره به په غيرمعياري تمځايونو کې بې نظمي کمه شي، د وسايطو تگ راتگ به په منظم ډول مديريت او هېوادوالو ته به د غوره کيفيت، زيات خونديتوب او مناسبو اسانتياوو لرونکي ترانسپورتي خدمات وړاندې شي. دا اقدام د هېواد د ترانسپورتي زيربناوو د پراختيا او د افغانستان د ترانزيتي شبکې د بياوړتيا په برخه کې يو مهم گام بلل کېږي.

اوسمهال د هېواد په بېلابېلو ولايتونو کې د ۴۰ ترانسپورتي ترمينلونو او تيرپارکونو د جوړېدو چارې روانې دي

کندهار، هرات، بدخشان، بغلان، کندز، بلخ، پروان، سمنگان، فراه، زابل، ارزگان، باميان ننگرهار او يوشمېر نورو ولايتونو کې په مهمو موقعيتونو او د ترانزيتي لارو په اوږدو کې جوړېږي، خو د مسافروړونکو او باروړونکو وسايطو تگ راتگ په ښه ډول تنظيم شي.

د ترانسپورټ او هوايي چلند وزارت مسوولين وايي، د ښاري او بين الولايي ترانسپورتي سيستم د معياري کولو په موخه تر اوسه پورې د هېواد په بېلابېلو ولايتونو کې د ۴۰ ترانسپورتي ترمينلونو او تيرپارکونو د جوړېدو چارې پيل شوې دي. د هغوی په خبره، ياد ترمينلونه په کابل،

اخبار اقتصادی هفته

انرژی خورشیدی؛ راهی برای کاهش وابستگی افغانستان به برق وارداتی

امضاء شده انتظار می رود که این ظرفیت در دو سال آینده به ۷۰۰ میگاوات برق برسد.» در همین حال، شماری از آگاهان اقتصادی توسعهی انرژی خورشیدی را برای آینده کشور حیاتی می دانند. آنان پافشاری می کنند که سرمایه گذاری در این بخش می تواند وابستگی افغانستان به برق وارداتی را کاهش داده و زمینه دسترسی مناطق دورافتاده به انرژی پایدار را فراهم کند.

میگاوات را امضا کرده است. به گفتهی این شرکت، هم اکنون در نقاط مختلف کشور نزدیک به ۷۰ میگاوات برق خورشیدی فعال است. محمداصف حق پرست، سخن گوی شرکت برشنا، در این باره افزود: «اکنون در کشور نزدیک به ۷۰ میگاوات تولید برق از منبع آفتاب فعال است، و بر پایهی قراردادهای

افغانستان به عنوان یکی از کشورهای دارای تابش قوی آفتاب در منطقه، ظرفیت چشمگیری برای تولید انرژی خورشیدی دارد؛ ظرفیتی که اکنون تلاش ها برای بهره برداری از آن افزایش یافته است. شرکت برشنا اعلام کرده که قرارداد ۱۵ پروژه تولید برق خورشیدی با ظرفیت مجموعی بیش از ۷۰۰

پیشرفت بیش از ۹۸ درصدی کار قطعه چهارم راه آهن خواف-هرات

وزارت تلاش دارد تا به زودترین فرصت کارهای باقی این پروژه را تکمیل کند و سهولت های بیش تری با تاجران ما ایجاد شود.» این مسیر ریلی از شهر خواف در ایران آغاز شده و تا شهر هرات در غرب افغانستان امتداد می یابد. آگاهان اقتصادی می گویند استفاده از خط آهن خواف-هرات می تواند هزینه و زمان انتقال کالاها را در مقایسه با ترانسپورت جاده ای کاهش دهد.

پافشاری دارند که تکمیل این پروژه می تواند نقش مهمی در تبدیل شدن افغانستان به مسیر مهم ترانزیتی میان آسیای مرکزی، خاورمیانه و جنوب آسیا داشته باشد. محمداصف حق شناس، سخن گوی وزارت فواید عامه، در این باره گفت: «قطعهی چهارم این پروژه شامل دو فاز است که فعلا کار هردو فاز جریان دارد و فاز نخست آن بیش از ۹۸ درصد تکمیل شده و این

خط آهن خواف-هرات یکی از مهم ترین پروژه های زیربنایی و ترانزیتی کشور به شمار می رود که افغانستان را از طریق ولایت هرات به شبکه راه آهن ایران متصل می کند. وزارت فواید عامه می گوید که این پروژه شامل چهار قطعه بوده که سه قطعهی آن تکمیل و در حال، کار ساخت و ساز فاز اول قطعهی چهارم این پروژه بیش از ۹۸ درصد پیش رفته است. مسوولان این وزارت

د اقتصادي او ټولنيزو مسايلو په برخه کې
د رياست الوزراء اقتصادي معاونيت خبري اوونيزه

افزایش چشمگیر واردات مواد سوخت افغانستان از کشورهای منطقه

افغانستان در سال گذشته‌ی میلادی واردات مواد سوخت از کشورهای گوناگون را به گونه‌ی چشم‌گیری افزایش داده است. ی آمارها، واردات این اقلام در فاصله‌ی سال‌های ۲۰۲۴ تا

۲۰۲۵ افزایش قابل توجهی داشته است؛ به گونه‌ای که واردات تیل پترول ۲۷ درصد، تیل دیزل ۵۳ درصد و گاز مایع ۳۰ درصد افزایش را نشان می‌دهد. وزارت صنعت و تجارت ارزش مجموعی این مواد سوخت وارد شده را بیش از دو میلیارد و ۴۹۶ میلیون دالر اعلام کرده است. آخندزاده عبدالسلام جواد، سخن گوی وزارت صنعت و تجارت، در این باره افزود: «این مقدار مواد از کشورهای ایران، اوزبیکستان، ترکمنستان، روسیه، قرغیزستان، تاجیکستان، بلاروس، امارات متحده‌ی عربی و دیگر کشورها وارد شده است.»
در همین حال، برخی از آگاهان اقتصادی می‌گویند افزایش واردات مواد سوختی می‌تواند به ثبات بازار انرژی در کشور کمک کند؛ مگر وابستگی به واردات هم‌چنان یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد افغانستان به‌شمار می‌رود.

د کبانو روزنې د پراختیا اهمیت او اقتصادي اغېزې يې

زاهد خان

سریزه

د خوړو خونديتوب او د پروټين لرونکو موادو برابرول د هر هېواد له پاره مهمه اقتصادي او ټولنيزه موخه گڼل کېږي. سره له دې چې افغانستان د طبيعي سرچينو له پلوه بډای هېواد دی، خو د خوړو، بيا په ځانگړي ډول د حيواني پروټينو په برخه کې لا هم له کمښت سره مخ دی. د کبانو غوښه د انسان له پاره له مهمو او صحي خوړو له ډلې ده چې د بدن د ودې، روغتيا او تغذيې له پاره ارزښتناک مواد لري.

د کبانو د روزنې له پاره د هېواد له اوبو اغېزناکه گټل اخیستل کېدای شي. د کبانو روزنه د کورنيو توليداتو او په ځينو سيمو کې د کليوالي اقتصاد د پياوړتيا لامل کېږي. د کبانو سکتور د کارموندنې فرصتونه رامنځته کوي او د خصوصي سکتور د پانگوني د زياتېدا لامل کېږي. دغه راز، په دې برخه کې د وارداتو اړتيا هم کموي. له همدې امله په افغانستان کې د

کبانو روزنې صنعت پراختيا د افغانستان د اقتصادي ودې او د خوړو د خونديتوب له پاره مهم بلل کېږي. د رياست الوزراء اقتصادي مرستيال محترم ملا عبدالغني برادر اخوند په مشرۍ د اقتصادي کمېسيون له لوري د «د کبانو د روزنې د پراختيا طرحه او د خصوصي سکتور د پانگوني فرصتونه» طرحه په هېواد کې د کبانو صنعت د لا ډېرې پراختيا په موخه تاييد شوې چې د کرنې، اوبو لگولو او مالدارۍ وزارت له لوري پلې کېږي.

د هېواد د اوبو سرچينې

افغانستان د اوبو له اړخه د پام وړ طبيعي امکانات لري. د هېواد د سطحي اوبو ظرفيت شاوخوا ۴۹ ميليارده متره مکعب دی، خو د دې اوبو ډېره برخه نه کارول کېږي. افغانستان پنځه لويې سينديزې حوزې لري چې عبارت دي له پنج امو، شمال، کابل، هريرود - مرغاب او هلمند سينديزه حوزه. دغه

سينديزې حوزې بيلا بيل ولايتونه رانغاړي.

د افغانستان سينديزې حوزې او اقليم يې د کبانو د روزنې له پاره مناسب چاپېريال برابروي. د افغانستان اسلامي امارت غواړي چې د کبانو له پاره د هېواد له طبيعي رامنځته شوي مناسب چاپېريال څخه د هېواد په گټه استفاده وکړي، څو له يوې خوا افغانستان کې د کبانو توليد زيات شي او له بلې خوا کاري فرصتونه ايجاد او اقتصادي وده رامنځته شي.

د افغانستان د کبانو د اوسني وضعيت تحليل

اوسمهال په افغانستان کې د کبانو د روزنې ټول صنعت د خصوصي سکتور له لوري پرمخ وړل کېږي. په هېواد کې د کبانو تقريباً ۴۶۷۰ فارمونه شته. دغه فارمونه په کلني ډول ۱۱۴۰۰ ميټريک ټنه غوښه توليدوي. سربېره پر دې د هېواد د ازادو اوبو له سرچينو هم شاوخوا ۱۶۰۰ ميټريک ټنه د کبانو غوښه توليدوي. د هېواد نفوس او اړتيا ته په کتو د

د اقتصادي او ټولنيزو مسايلو په برخه کې
د رياست الوزراء اقتصادي معاونيت خبري اوونيزه

د خصوصي سکتور پياوړتيا «د کبانو د روزنې د پراختيا طرحه او د خصوصي سکتور د پانگونې فرصتونه» طرحې مهېې موخې دي.

اقتصادي اغيزې

د کبانو د روزنې صنعت پراختيا د افغانستان په اقتصاد مثبتې اغېز بندلې شي. د کورني توليد زياتوالی به د کبانو د وارداتو اړتيا کمه کړي او له هېواده به د اسعارو د وتلو مخه ونيسي. دغه راز، د کبانو فارمونه او اړوند فعاليتونه به زرگونو هېوادوالو ته د کار فرصتونه رامنځته کړي. سربېره پر دې، د کبانو صنعت پراختيا سره به د کليوالو سيمو اقتصادي فعاليتونه پياوړي شي او د خلکو د عوايدو د لوړېدو لامل به وگرځي.

پايله

په ټوله کې د کبانو د روزنې صنعت د افغانستان له پاره يو مهم اقتصادي فرصت برابروي. د اوبو د سرچينو شتون، مناسب اقليم او د بازار لوړه تقاضا هغه عوامل دي چې د دې سکتور پراختيا ته زمينه برابروي. که حکومت او خصوصي سکتور په گډه کار وکړي او د يادو ننگونو د حل له پاره اغېزناک گامونه پورته کړي، نو افغانستان کولی شي د کبانو د توليد په برخه کې د پام وړ پرمختگ وکړي، د خوړو خونديتوب پياوړی کړي او د هېواد اقتصاد ته وده ورکړي.

جوړولو له پاره د مناسبو ځمکو موجوديت نور هغه فرصتونه دي چې کولی شي په افغانستان کې د کبانو روزنې صنعت د پراختيا لامل شي.

د کبانو روزنې پر وړاندې ننگونې

سره له دې چې په افغانستان کې د کبانو روزنې په اړه ډېر فرصتونه موجود دي، خو دغه سکتور کې يو شمېر ستونزې هم په گوته شوې دي. په هېواد کې د زيربناوو کموالی (د کبانو د خوراکې د توليد فابريکې او معياري فارمونه)، د کبانو د ناروغيو موجوديت او د کبانو د ناروغيو د تشخيص د لابراتور نشتوالی، د مسلکي او باتجربه کادرونو کموالی او د کبانو د غوښې د پلور له پاره د معياري مارکيت نشتوالی د دې سکتور مهم ستونزې دي. سربېره پر دې، صحي او باکفېته غوښې ته د هېوادوالو کافي نه لاسرسی، د خلکو له لوري د کبانو بې رحمانه ښکار، وچکالي، د اوبو ککړتيا او د کبانو د غوښې د پروسس او بسته بندۍ د فابريکې نشتوالی نورې هغه ستونزې دي چې اوسمهال په افغانستان کې موجودې دي.

د طرحې موخې

د هېواد د اوبو له سرچينو څخه اغېزناکه استفاده، د کبانو غوښې د توليد د کچې لوړول، د کورنيو توليداتو ملاتړ او

توليد دغه کچه کافي نه ده. همدا لامل دی چې په ځانگړي ډول د ژمي په موسم کې له گاونډيو هېوادونو هم د کبانو ډېره غوښه واردېږي، چې له هېواده د اسعارو د وتلو لامل کېږي.

په دې اساس په هېواد کې د کورني توليد او بازار د تقاضا ترمنځ واټن شته چې له امله يې د کبانو د روزنې صنعت پراختيا له پاره ښه فرصت برابر کړی دی. د افغانستان اسلامي امارت غواړي چې له دې فرصته د هېواد په گټه استفاده وکړي او په هېواد کې د کبانو روزنې صنعت ته وده ورکړي.

د کبانو روزنې له پاره فرصتونه

د کرنې اوبو لگولو او مالدارۍ وزارت له لوري «د کبانو د روزنې د پراختيا طرحه او د خصوصي سکتور د پانگونې فرصتونه» تر عنوان لاندې جوړه شوې طرحه کې په افغانستان کې د کبانو سکتور کې د ځينو فرصتونو يادونه شوې. يو يې د مناسبو اقليمي شرايطو موجوديت او د هېواد په ډېرو سيمو کې د سطحي اوبو شتون دی چې د دې سکتور د پراختيا له پاره مهم گڼل کېږي. دويم يې د کبانو غوښې ته د خلکو د تقاضا زياتوالی دی. دغه راز، په هېواد کې د کافي بشري سرچينو موجوديت، په دې برخه کې د خصوصي سکتور د پانگونې لېوالتيا او د فارمونو

اندازه	پولې واحد	پېرل	پلورل
۱۰۰۰	هندي کلداری	۱۷۴۶	۱۷۴۴
۱	انگليسي پونډ	۸۳،۹۰	۸۴،۳۰
۱	سعودي ريال	۱۶،۹۳	۱۶،۹۵
۱	اماراتي درهم	۱۷،۳۰	۱۷،۳۲
۱	چيني ين	۹،۲۰	۹،۲۰

اندازه	پولې واحد	پېرل	پلورل
۱	امريکايي ډالر	۶۳،۵۵	۶۳،۶۰
۱۰۰۰	پاکستاني کلداری	۲۱۳	۲۱۴
۱۰۰۰	ايراني تومن	۰،۴۲	۰،۴۳
۱	اروپايي يورو	۷۲،۰۰	۷۲،۳۰
۱	روسي روبل	۰،۸۱	۰،۸۱

د بهرنيو اسعارو بيې

د کابل په شهزاده سران کې د افغانۍ پر وړاندې د بهرنيو اسعارو د نن ورځې بيې

